

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens förvaltning

Jenny Karlsson

Datum 2023-09-12

Dnr KS 2022/0236

Till Kommunstyrelsen

Svar på motion nr 31/2022 av Francisco Contreras (V) - Om kommunal koldioxidbudget

Sammanfattning

Motionen avser ett förslag på att införa en kommunal koldioxidbudget i syfte att öka kommunens ansträngningar för att minska koldioxidutsläppen. Att de klimatpåverkande utsläppen behöver minska drastiskt är väl känt. Förvaltningen anser dock inte att en koldioxidbudget just nu är ett effektivt sätt att uppnå nödvändig förändring. Anledningar till det beskrevs i tidigare tju (KS 2021/0138) och kompletterats här med vad som hänt sedan dess i kommunens klimatarbete.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att

1. Avslå motion 31/2022 med hänvisning till att en koldioxidbudget i nuläget inte är ett effektivt sätt att minska koldioxidutsläppen

Bakgrund

Den globala koldioxidbudgeten är den begränsade totala mängd koldioxid, det utsläppsutrymme, som kan släppas ut till atmosfären för att klara ett visst temperaturmål. På senare år har metoder utvecklats för att på ett rättvist sätt fördela den globala koldioxidbudgeten till olika geografiska nivåer, även på kommunnivå. Rättviseperspektivet ger rika länder ett större ansvar att minska sina klimatutsläpp och att stödja fattiga länder med exempelvis klimatanpassning.

EU har beslutat att en koldioxidbudget ska bli en del av EU-ramverket för att nå Parisavtalet. Samtidigt har Sverige ett klimatpolitiskt ramverk som är en nyckelkomponent i Sveriges ansträngningar att leva upp till Parisavtalet. Det långsiktiga nationella klimatmålet som innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, är inte baserat på en koldioxidbudget. Takten på utsläppsminskningar som krävs enligt den vetenskapligt godkända koldioxid-metoden (den så kallade Tyndall-metoden) är högre än Sveriges nationella mål. Men i praktiken blir det ändå svårare och svårare att nå målet om utsläppen inte minskas redan idag. Österåkers Miljö- och klimatprogram 2030 följer det nationella klimatmålet.

Den kanske starkaste motiveringen till att skaffa en koldioxidbudget är signalvärdet och att pedagogiskt visa att snabb utsläppsreducering är angelägen. 68 stycken kommuner svarade 2022 att de har upprättat någon typ av koldioxidbudget i Aktuell Hållbarhets kommunranking Miljöbästa

Tjänsteutlåtande

kommun. Det vanligaste verktyget är Climate visualizer. Begränsningen med en koldioxidbudget är kvaliteten på kommunal klimatstatistik och att det inte ingår en metod för att klimatberäkna lokala åtgärder.

Förvaltningens slutsatser

Att de klimatpåverkande utsläppen behöver minska drastiskt är väl känt.

Förvaltningen tror dock inte att en koldioxidbudget just nu är ett effektivt sätt för kommunen att uppnå nödvändig förändring, av de anledningar som beskrevs i tidigare tjut (KS 2021/0138). Vad gäller önskvärd visualisering har länet tagit fram en koldioxidbudget där Österåker inkluderas. Däremot ingår inte klimatberäkningar av specifika åtgärder och investeringar i en koldioxidbudget.

Förvaltningen är mycket positiv till att utveckla metoder för att klimatberäkna kommunens specifika åtgärder och investeringar, såsom detaljplaner och byggprojekt, vägbyggen och mobilitetslösningar. Det är också av stort intresse att arbeta vidare med Klimatinvesteringsplaner för hela det geografiska området såsom exempelvis sker inom Viable Cities.

Som kommun är det viktigt att minska organisationens egna utsläpp. Detta gör kommunkoncernen exempelvis i fastigheter, transporter och inköp samt genom de investeringar som görs. Kommunen behöver utveckla metoderna för att göra samhällsekonomiska och långsiktiga bedömningar av investeringar som även omfattar klimataspekter. Den kommunala rådigheten och de kommunala investeringarna står endast för en mindre del av de åtgärder som behövs för att kommunens klimatmål som helhet ska uppnås. Därför är det viktigt att samverka med alla relevanta instanser i samhället. Förvaltningen samverkar nära StoNO-kommunerna, men även inom länet eller andra sammanhang såsom SKR, Sveriges Ekokommuner och Svenska cykelstäder för att hitta gemensamma lösningar på gemensamma klimatutmaningar.

Som beskrevs i tidigare tjut (KS 2021/0138) så bygger en koldioxidbudget på schablonbaserad klimatstatistik. Detta innebär att lokala åtgärder inte syns i klimatstatistiken som en koldioxidbudget baseras på. Som ett exempel så är utsläppen från transporter den enskilt största utsläppsposten i Österåker (eftersom konsumtion inte räknas in). SCB beräknar utsläppen från transporterna genom att titta på vägsträckor av olika vägtyper och multiplicera med medelutsläpp för denna vägtyp. Det vill säga även om Österåker drastiskt ökar andelen fossilfritt bränsle eller minskar biltrafiken så märks det inte i statistiken /i ”kurvan” i den visualiserade koldioxidbudgeten.

I Miljö- och klimatprogram 2030 är det tydligt inom vilka områden som klimatåtgärder behöver ske. Kommunens klimatindikatorer baseras på samma statistik, från SCB, som en koldioxidbudget.

Sedan första motionen om koldioxidbudget besvarades har ett pedagogiskt verktyg köpts in för att visualisera kommunens målarbete, Målbarometern. Här kommer framskridandet av mål och tillhörande nyckeltal i Miljö- och klimatprogram 2030, liksom Agenda 2030 att visas på kommunens hemsida. Verktyget avser att transparent och tydligt visa invånare och intressenter hur arbetet mot

Tjänsteutlåtande

målen fortskrider, visa på goda exempel, samt ge tips på hur invånare, företag, föreningar och andra kan bidra till kommunens miljömål.

Bilagor

1. Motion nr 31/2022 av Francisco Contreras (V) - Om kommunal koldioxidbudget

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Ann Hallner
Kvalitet- och hållbarhetschef

Digitala Signaturer